

7e jaargang nr. **2**

mensenkennis
opvoeding
persoonlijke groei

Tijdschrift van de

Stichting voor
Toepassing van de
Individual
Psychologie

Administratief Centrum
voor al Uw administraties,
voor al Uw administraties,
kopslee- en offsetwerk
kopslee- en offsetwerk

De NWIP organiseert een 2-jarige basis
kopslee- en offsetwerk
kopslee- en offsetwerk
5 september 1987 in de Open Filosofie-
kopslee- en offsetwerk
kopslee- en offsetwerk
sche Hogeschool in Bilthoven van start
kopslee- en offsetwerk
kopslee- en offsetwerk
gaat.
kopslee- en offsetwerk
kopslee- en offsetwerk
Voor alle informatie kunt u het sekre-
kopslee- en offsetwerk
kopslee- en offsetwerk
tariaat bellen.

Dien Strobos
Raphaelstraat 18 I
1077 PT Amsterdam

EEN KLINIEK VOOR ZIEKE HUWELIJKEN

door Helena Huntington Smit h.

Het volgende artikel is een samenvatting van een interview met Dr. Alfred Adler in 1929. Het is interessant om de historische waarde, maar ook om de toepasbaarheid.

Het is voor de STIP vertaald door Annemarie Schoute uit: The Individual Psychologist Vol. XIII no. 1, May 1976.

Laatst kwam ik een vriendin tegen die net terug was van een bezoek aan Wenen. Ze zei me: 'heb je gehoord wat Adler aan het doen is? Hij is een soort kliniek voor huwelijken begonnen - hij noemt het alleen anders - om paren te genezen die het niet goed met elkaar kunnen vinden. Hij beweert dat, zolang twee mensen ook maar de geringste blijk geven van het verlangen om hun problemen op te lossen, er een manier bestaat om hun huwelijk weer gelukkig te maken. Wat zeg je daar van?'

Het leek me heel wat. Het boeide me zelfs enorm. Je kunt heel vrij over echtscheiding denken, zoals ik. Omdat ik er niet in geloof dat ongelukkig zijn genezen kan worden door onderdrukking. Maar deze opvatting, hoe zinnig ook, voorkomt niet het moedeloze gevoel dat ons soms bekruipt wanneer we ons afvragen waar dat allemaal moet eindigen. Toch heb ik nooit van iemand gehoord die werkelijk wat wilde doen aan het huwelijksprobleem, behalve erover praten. Dr. Adler zou spoedig naar New York komen om lezingen te houden en ik nam me voor hem te ontmoeten en meer over dit plan te weten te komen.

Toen ik dan ook enkele weken later tegenover Dr. Adler zat vroeg ik hem naar zijn huwelijks kliniek. Dr. Adler beschreef hoe in Wenen, een jaar geleden, een groep artsen en psychologen een huwelijks-advies-buro begonnen was. In zeker opzicht leek het heel veel op zijn beroemde psychologische-begeleidings-buro's voor probleemkinderen, welke in verscheidene Amerikaanse steden

MAG IK U WAT VRAGEN ?

Ik heb een 'probleem'. Mag ik dat even aan u voorleggen? (Adler zou zeggen: "there are no problems, there are only situations to learn".)

Op de achterzijde van het vorige tijdschrift stonden twee activiteiten aangekondigd. Daar kwam slechts één (u leest het goed: 1) reactie op. Zoals u ziet zijn er voor dit kwartaal geen activiteiten gepland. Want dat lijkt zinloos!!

We willen best organiseren, maar dan moeten we wel weten of daar belangstelling voor bestaat. Anders kost het de STIP alleen behoorlijk wat geld.

Wat wij willen weten is:

- sprak het onderwerp u (niet) aan;
- sprak de begeleiding u (niet) aan;
- was de datum slecht gekozen;
- was het tijdstip (niet) naar uw wens;
- of misschien de plaats van handelen;
- de prijs een probleem;
- of iets anders, wat niet genoemd is.....

U zou ons echt erg helpen, als u eens wilt reageren. Dan kunnen wij rekening houden met wensen en verlangens en mogelijk effectiever werken. Doet u het.....?!

Bedankt.

gecorrigeerd kunnen worden. Maar de man en de vrouw die om advies komen, moeten er wel van uitgaan, dat ze elkaar moeten h e l p e n.

HET HUWELIJK IS EEN OPDRACHT VOOR T W E E MENSEN!!

ALS WE ONZE VERANTWOORDELIJKHEID BEPERKEN
TOT ONS EIGEN DOEN EN LATEN, OEFENEN WE
GEEN DRUK UIT OP EEN ANDER EN GEVEN WE HEM
GELEGENHEID TE BEDENKEN, WAT HIJ ZÉLF KAN
DOEN OM TE SITUATIE TE VERBETEREN.

Rudolf Dreikurs.

navolging gevonden hebben.

Het paar dat om hulp komt vertelt ieder afzonderlijk zijn problemen aan een van de artsen. Ze worden gevraagd hun levensverhaal te vertellen, beginnend bij hun vroegste jeugdherinneringen. Het is de bedoeling dat ze zonder voorbehoud alles wat in hen opkomt vertellen. Dit proces kan veel tijd vergen. Er worden ook enkele dromen verteld. Uitgaande van dit verhaal stelt de arts vragen, interpreteert, graaft dieper tot hij de, voor de patient onbewuste, in de kindertijd ontstane motieven voor het volwassen handelen ontdekt.

Dr. Adler legde uit, dat ongelukkig zijn in het huwelijk alleen maar een vergissing, een oneffenheid in ons levenspatroon is. De reden waarom mensen ruzie maken is een andere dan zij zelf denken. De werkelijke redenen voor de ruzie moeten in de langvergeten stoornissen in de vroege kindertijd gezocht worden. Het is de taak van de huwelijksraadgever om deze giftige wortels op te graven en bloot te leggen, zodat ze verder geen schade meer kunnen berokkenen.

'En lukt dat altijd?'

'Nee, niet altijd. Maar heel erg vaak.' Dr. Adler legde uit dat bepaalde mensen echt ziek zijn en anderen zo vastberaden gekozen hebben egoïstisch te zijn, dat niets hen meer kan veranderen.

Maar we hebben uiteindelijk te maken met een meerderheid van aardige, goedwillende mensen, en elk paar daarvan is volgens Dr. Adler in staat goed met elkaar om te gaan. Ze hebben alleen hulp nodig. Er is meer voor nodig dan goede bedoelingen om de foute gewoontes, die je je hele leven al hebt, te boven te komen.

De ontrouw van de man is een van de meest voorkomende oorzaken van het schipbreuk lijden van een huwelijk. Dr. Adler vertelt uit zijn praktijk het verhaal van een vrouw die bij hem kwam omdat ze niet meer alleen uit durfde gaan. Ze was intelligent, jong, knap en pas een jaar getrouwd. Haar man was aantrekkelijk, intelligent en eerlijk en ze hielden van elkaar. Hij begreep echter al spoedig van haar, dat de man aandacht besteedde aan een andere jonge vrouw.

Trots vertelde ze hem, dat ze - toen ze trouwden - beloofd hadden elkaar vrij te laten. Jaloezie vonden ze minderwaardig, ze geloofden er niet in elkaars bezit te zijn. 'We zijn vrijdenkers'.

In de meeste sociale kringen is ontrouw makkelijker voor een man dan voor een vrouw, en haar man was er dan ook mee begonnen. Ze had het glimlachend en rustig aangezien. Ze verzekerde me dat ze trots was geweest op haar mans aantrekkingskracht voor andere vrouwen. Trouw aan hun afspraak had zij ook rondgekeken. Plotseling waren toen haar angsten begonnen. Ze ontwikkelde ruimtevrees. Haar man moest overal met haar mee naar toe. Hij werd een gevangene! Het verlangen haar man te behouden had bij dit uitzonderlijk overgevoelige meisje deze nerveuze verschijnselen veroorzaakt.

Een evenwichtiger natuur zou anders gereageerd hebben, maar uiteindelijk zou het resultaat toch hetzelfde geweest zijn. De vrouw die denkt dat ze een vrijdenker is houdt zichzelf voor de gek.

Dr. Adler meende dat de man die neerkijkt op vrouwen en hen oppervlakkig behandelt, in wezen bang voor ze is en in het algemeen niet met ze zal trouwen.

Volgens dr. Adler zien we wanneer we bij de man naar binnen kijken dat hij, onder invloed van de literatuur en de houding van zijn omgeving, zich een minderwaardig beeld van de vrouw gevormd heeft.

De man was de eigenaar van een restaurant en zijn zaak eiste hem overdag en 's avonds vele uren op. Zijn vrouw was jaloers wanneer hij afwezig was en wanneer zij het restaurant bezocht en zag dat hij voorkomend tegen andere vrouwen was, verhevigde het jaloerse gevoel. Wanneer die gasten dan regelmatig terugkwamen was ze ervan overtuigd dat ze kwamen om met haar man te flirten. Aan de andere kant werd hij geïrriteerd door het feit dat ze zich zo aan hem vastklampte en hij voelde zich in zijn vrijheid beknot.

De extreem jaloerse angsten van de vrouw betroffen zelfs het werk van haar man. Bij mannen komt dat soms ook voor. De jaloerse partner is altijd bang dat hij of zij ondergewaardeerd wordt, zelfs wanneer de partner een krant leest.

In dit geval kwam Dr. Adler er door het psychologisch onderzoek achter dat de vrouw in haar kindertijd verwend was en dat ze van haar man hetzelfde verlangde. Daarom had ze ook instinctief een oudere man gekozen. De man of vrouw echter, die door het kiezen van een sterkere partner probeert van zijn/haar minderwaardigheidscomplex af te komen is gedoemd te mislukken, omdat de sterkere zich overbelast gaat voelen door de eisen van de zwakkere. Bij dit soort keuzes komt men er achter hoe vreemd en verschillend mensen het 'sterkzijn' zien. De partner die sterker gevonden wordt kan ouder of jonger, groot, gespierd of een verleiderstype zijn. De zwakkere kan echter misleid worden omdat de zogenaamd sterkere eigenschappen minderwaardige gevoelens kunnen verhullen.

Volgens Dr. Adler worden verwende kinderen slechte partners tenzij ze door een deskundige raadsman geholpen worden. Aan bijna ieder mislukt huwelijk ligt een vorm van verwenning in de kindertijd ten grondslag.

De werkelijk geslaagde man of vrouw wordt in de eerste vier à vijf jaar van zijn leven gevormd. We moeten echter nooit vergeten dat kleine fouten, gemaakt in de kindertijd,

Het grote struikelblok binnen het huwelijk is volgens Dr. Adler de onderwaardering van de vrouw. Enerzijds zal de man die de vrouw als zijn mindere ziet altijd trachten het onmogelijke te bewijzen; dat hij een superieur wezen is dat recht heeft op speciale privileges. Dit is de basis oorzaak van veel ruzie en onenigheid. Anderzijds leidt menige goede en milde echtgenoot die niet gekweld wordt door meerderwaardigheidsgevoelens een rotleven door de opstandigheid, het masculine protest, van zijn vrouw.

Een meisje dat opgroeit in een gezin waar aan jongens de voorkeur wordt gegeven kan volwassen worden met een afkeer voor het moederschap. Daardoor zal ze een overdreven neiging hebben als een man te willen zijn en zal ze proberen de baas te spelen over man en kinderen om daardoor haar minderwaardigheidsgevoel te overwinnen.

En weer zoekt de vrouw, die het welbevinden van haar man offert aan haar onredelijke sociale ambities, een gebied waarop ze zich de meerdere voelt; de harteloze flirt bewijst zichzelf dat ze kan wedijveren met de dominante sexe, de vijand.

Ze hebben het allemaal bij het verkeerde eind, want het is slecht om je gevoel van eigenwaarde ten koste van de ander te vergroten.

Dr. Adler vertelde dat het eerste doel van een huwelijksadviesburo is, de partners die om hulp komen te leren om dat in een vroeg stadium te doen; voordat ze elkaar gaan haten. Hij zou zelfs graag jonge stellen voor hun huwelijk zien, om tevoren te weten te komen of ze het met elkaar zullen kunnen vinden. Hij gaf toe dat het een zware taak voor de psychiater is om een diep verbitterd stel te helpen. Maar het feit alleen al, dat ze om advies komen is een goed teken.

Op de vraag of hij veel mensen geholpen had, die eigenlijk al op het punt van scheiden stonden en wat het moeilijkste geval was geweest antwoordde hij bevestigend en vertelde over een geval dat als laatste redmiddel naar hem toegekomen was.

De vrouw had met zelfmoord bedreigd.

Van klein kind af aan heeft hij het gevoel gehad, dat het zijn bestemming is de sterkste te moeten zijn.

Toch waart er ook nu nog door zijn dromen een boven hem uit torende, angstaanjagende reuzin, die hem achtervolgt. Ze is de vage herinnering uit de tijd dat hij werkelijk klein was en een vrouw, in de persoon van zijn moeder, een reuzin was die hem overheerste.

Z'n onderbewuste werkt dus als volgt: Als kind onderwierp ik mij liefdevol aan deze figuur. Het zou beschamend zijn als nu bleek dat ik in plaats van zoals het hoort de baas te zijn, nog steeds door haar overheerst zou worden. Als ik met haar zou trouwen, zou ik in haar macht komen!!

Wanneer deze man geconfronteerd wordt met die macht, kan hij twee dingen doen: vluchten of vernederen. Als hij er niet vandoor gaat, wordt hij een Don Juan, want hij moet de vrouw kleineren.

Als hij getrouwd is, gaat hij door met z'n veroveringen want, waar hij naar streeft is de sensatie van de overwinning, voorbijgaand van aard, waar geen verplichtingen uit voortvloeien.

Om dit te verduidelijken gebruikt Dr. Adler een wiskundige formule: 'twee of meer vrouwen zijn minder dan één vrouw.'

De echtgenoot in kwestie was een flirt, omdat hij geen zelfvertrouwen had, hoewel hij zich daar niet van bewust was. Hij moest steeds weer zijn macht tegenover de andere sexe bewijzen. Toen hij dus trouwde, had hij zich ervan verzekerd vrij te zullen zijn. Zijn vrouw was de oudste van twee zusjes en had gedurende haar hele jeugd ervaren dat haar ouders de jongste liever hadden; ze had daardoor een minderwaardigheidscomplex gekregen. Ze had zich gestreeld gevoeld toen zo'n aantrekkelijke man haar, de minst aantrekkelijke, het hof maakte. Daardoor was zij maar wat graag bereid zijn aparte visie op het huwelijk te aanvaarden.

Geconfronteerd met de werkelijke oorzaken van hun problemen, waren ze in staat deze op te lossen. Het waren intelligente, aardige jonge mensen en de ervaring heeft geleerd, dat zelfs met serieuze zaken als ontrouw en ruimtevrees, de wederzijdse wens te veranderen ook vrij ge-

makkelijk resultaat heeft.

In het voorafgaande pakt Dr. Adler de geliefde mannelijke ijdelheid, wat betreft de veroveringen, hard aan. Maar hij is even kortaf met de vooral vrouwelijke zelfgenoegzaamheid waar het haar overdreven vertoon van moederlijke toewijding betreft. Met uitzondering van de vrouwen die een bijzonder gezond verstand hebben, waardeert de vrouw de moederlijke toewijding in het algemeen hoog. Of ze haar kind nu ook tot zijn nadeel betutteld en de daarop uitgekeken vader, op zoek naar ander vermaak, het huis uitjaagt, dan nog zegt haar omgeving: 'ik zou het zelf niet opbrengen, maar wat is dat een goede moeder!' Dr. Adler maakt echter korte metten met dit soort vrouwen.

Dat bleek toen ik er bij hem op aandrang me nog een geval te vertellen.

Hij vertelde dat een aantal jaren geleden een jong stel met een oeroud probleem bij hem om raad kwam. Ze waren drie jaar getrouwd en tot de geboorte van hun, nu éénjarig, kind erg gelukkig geweest. Sinds de geboorte was hun huwelijk veranderd. De voordien aantrekkelijke, intelligente vrouw besteedde geen aandacht meer aan haar uiterlijk en ook ging ze niet meer buitenshuis sporten, iets waar zij vroeger dol op was. Als haar man haar gezellig mee uit wilde nemen vond ze, dat ze de baby niet alleen kon laten. Ze werd frigide. Zo'n houding heeft een slechte invloed op de partner; het geeft hem een schuldgevoel. Om zichzelf van het tegendeel te overtuigen ging deze man regelmatig met andere vrouwen uit. Zo werd de kloof tussen man en vrouw steeds breder.

De vrouw hield wel van haar man, maar had tegenstrijdige gevoelens. Als meisje was ze ooit op een leraar verliefd geworden, hoewel ze wel wist dat het van zijn kant nooit serieus zou worden. Toen de leraar trouwde, was ze - om zichzelf te dwingen hem te vergeten - ook in het huwelijk getreden.

In die tijd had ze met veel interesse laboratoriumwerk gedaan. Onlangs had ze dat opgegeven, omdat ze zich niet sterk genoeg voelde vrouw, huishoudster en wetenschapper te zijn. En hier vinden we dan ook de verklaring voor dit geval. Ze voelde zich overbelast door haar vrouwelijke plichten en haar frigide worden was een in opstand komen tegen het vrouwelijke rolpatroon. Tegelijkertijd dook de herinnering aan haar vroegere liefde weer op en versterkte haar onvrede. Heimelijk dacht ze dat alles anders zou zijn geweest als ze met hem zou zijn getrouwd.

Op dit punt gekomen, moeten we terugkeren naar de man, die opgegroeid is in de heilige overtuiging dat de vrouw minderwaardig is. Dit was nog maar de helft van het verhaal, hier volgt de rest. Iedere vrouw heeft al dan niet bewust van af haar vroegste jeugd geleerd dat jongens dingen kunnen doen die zij niet kan doen. Ze voelde zich geremd waar haar broers zich vrij konden bewegen. 'Een leugen binnen onze cultuur' noemt Adler deze discriminatie en er is niemand die meer gedaan heeft om de domme onjuistheid hiervan aan de kaak te stellen dan hij.

Zolang dit blijft voortduren zal het echter vrouwen opstandig maken; want niemand kan het verdragen om in het leven een minderwaardige rol te moeten spelen. Adler noemt deze rebellie het masculine protest. Dat protest kan vele vormen aannemen, soms sociaal en constructief, vaker echter veroorzaakt het moeilijkheden. Het treedt vaak aan de dag als een opstand tegen het meest vrouwelijke in het leven, het baren, met z'n pijnen en lasten.

Maar hoe zit het dan met onze teveel liefhebbende moeder, die van moederschap niet alleen de eerste, maar ook de enige opdracht in het leven maakt? Dat is toch geen masculien protest?

Helaas wel! Door haar overbezorgde toewijding toont ze ons dat ze diep in haar hart eigenlijk geen kinderen meer wil. Dag en nacht betuttelt ze het kind en put zich nodeeloos uit in de verzorging. Waarom? Omdat ze de anderen wil horen zeggen, dat het maar een geluk is dat ze maar één kind heeft!!